

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА ТА УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ ТА ОТГ»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Туризм»
Факультет	Факультет географії, історії та туризму
Кафедра	Географії і туризму
Семестр	1
Кількість кредитів	4
Мова викладання	українська

Викладач	к.геогр.н., доцент Яроменко Оксана Володимирівна
Контактна інформація	Yaromenko_ov@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна «Туристична політика та управління розвитком регіону та ОТГ» розкриває теоретико-методологічні та прикладні питання управління регіональним розвитком сфери туризму, яка розглядається як складна регіональна система, подальший генезис якої базуватиметься на концепції регіонального розвитку. Визначає місцеве самоврядування в системі управління регіональним розвитком туризму. Розробку та обґрунтування регіональних програм розвитку туризму на рівні регіону та ОТГ.
Мета та цілі	Метою дисципліни є: засвоєння парадигм регіону та напрямів туристичної політики, формування у майбутніх магістрів з туризму стратегічного напрямку вивчення сутності і розуміння управління регіональним розвитком туризму. Основні завдання навчальної дисципліни: знати головні уявлення про управління регіональним розвитком; розуміти роль місцевого самоврядування в системі управління регіональним розвитком туризму; знати цілі, напрямки й методи туристичної політики в Україні; розуміти методи й механізми регулювання і управління розвитком туризму на регіональному рівні з метою удосконалення управління сферою туризму; головні підходи до розробки регіональних програм розвитку туризму з метою забезпечення ефективного управління туризмом в регіонах та на рівні ОТГ.
Результати навчання	Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях. Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування
Soft skills:	Створювати туристичні продукти, організовувати безпечну туристичну й

	екскурсійно-анімаційну діяльність з урахуванням рекреаційно-туристичного потенціалу регіону та викликів сьогодення. Soft skills (соціально-психологічні аспекти професійної компетентності): Здатність планувати та управляти. Здатність аналізувати та оцінювати. Розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати. Здатність логічно і системно мислити, комунікабельність, креативність та інше.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Туризмологія», «Туристична політика та управління розвитком туризму регіону та ОТГ»

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Місцеве самоврядування в системі управління регіональним розвитком туризму. Туристична політика в Україні		
Тема 1. Наукові основи управління розвитком туризму регіону та обласної територіальної громади (ОТГ).	Основні уявлення про управління регіональним розвитком. Регіональна політика як основа управління регіональним розвитком. Об'єкт, мотивація, функції, стадії управління розвитком економіки регіону.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань
Тема 2. Місцеве самоврядування в системі управління регіональним розвитком туризму	Сутність, теоретичні джерела та історичні особливості становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування в різних країнах та в незалежній Україні. Повноваження органів регіонального управління та місцевого самоврядування.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань.
Тема 3-4. Туристична політика. Досвід організації управління розвитком туризму регіону.	Передумови переорієнтації сучасного еколого-небезпечного рекреаційно-туристського природокористування. Основні методи реалізації екологічної політики в Україні. Законодавче та нормативно-правове забезпечення організаційної діяльності у сфері рекреації.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Управління розвитком туризму в регіоні. Розробка регіональних програм		
Тема 5-6. Туристичний потенціал регіонів та ОТГ.	Туристичні ресурси як базова умова розвитку туризму в ОТГ. Оцінка потенціалу природно-рекреаційних ресурсів. Фінансовий потенціал регіонального розвитку туризму.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної роботи.
Тема 7. Управління розвитком туризму в обласному регіоні.	Мета, принципи, інструменти й важелі управління регіональним розвитком туризму. Аналіз передумов функціонування системи управління розвитком туризму в обласному регіоні. Форми, методи й механізми регулювання і управління розвитком туризму на регіональному рівні.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної роботи

<p>Тема 8. Управління розвитком суб'єктів туристичного бізнесу на рівні регіону та ОТГ.</p>	<p>Туристські дестинації як суб'єкт управління регіонального розвитку. Особливості інтеграційних процесів в управлінні організаціями індустрії туризму регіону. Кластерні моделі в управлінні регіональним розвитком туризму.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичної роботи</p>
<p>Тема 9-10. Регіональний маркетинг як інструмент управління регіональним розвитком туризму. Сутність</p>	<p>Методичні підходи до оцінювання історико-культурної спадщини. Комплексна оцінка історико-культурних ресурсів.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних робіт</p>
<p>Тема 11. Розробка та економічне обґрунтування регіональних програм розвитку туризму.</p>	<p>Кліматичні рекреаційні ресурси. Бальнеологічні ресурси. Водні рекреаційні ресурси. Орографічні рекреаційно-туристичні ресурси. Спелеологічні ресурси. Біотичні рекреаційні ресурси та ресурси природно-заповідного фонду України.</p>	<p>Опрацювання лекційного, матеріалу. Виконання практичних робіт</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Гаврилюк А. Державна регіональна політика у сфері туризму України. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм, 2(1). 2019. С. 32–39.
2. Дацук Ю.Є., Матвійчук Л.Ю. Туристична політика в умовах сьогодення: досвід України. Економіка та суспільство. Випуск №36. 2022.
3. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник / Н. В. Корж, Д. І.Басюк. Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с.
4. Мальська М. П. Управління маркетингом у сфері туризму : підручник. / М. П. Мальська, І. З. Жук. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 328 с.
5. Механізм державного управління туристичною галуззю (регіональний аспект) : наук. розробка / М. Біль, Г. Третяк, О. Край-ник. -К. : НАДУ, 2009. 40 с.
6. Семенов В.Ф. Мозгальова В.М. та ін. Регіональний вимір рекреаційно-туристичної діяльності . За ред. В.Ф.Семенова / Монографія, Одеса, Оптимум. 2008. 201с.
7. Семенов В.Ф., Герасименко В.Г., Горбань Г.П., Богадьорова Л.М. Управління регіональним розвитком туризму. Навчальний посібник. Одеса: Одеський державний економічний університет, 2011. 225 с.

Допоміжна

1. Sergii Puhach, Oksana Yaromenko, Nina Myronets. Spatial features of the road network in Western Ukraine. Економічна та соціальна географія. Київ, 2022. Вип. 87. С. 26–31.
2. Биркович В.І. Удосконалення державного регулювання розвитку туризму на регіональному рівні. Стратегічні пріоритети, №4(5), 2007 р.
3. Біленчук І.Д. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право) / І.Д. Біленчук., В.В.Кравченко, М.В. Лідмогильний; [навч. посібник]. К.: Атіка, 2000. С.11-47.
4. Білорус О.Г. Глобалізація та безпека розвитку: [монографія] / О.Г.Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін. К.: КНЕУ, 2001.
5. Білорус О.Г. Конкурентоспроможність у сучасному глобальному світі / О.Білорус, Ю. Мацейко // Економічний часопис XXI. 2002. № 9.
6. Вахович І., Дацук Ю. Особливості узгодження інтересів стейхолдерів та механізми їх співпраці у туристично-рекреаційній галузі регіону. Економічний форум. 2021. No 1(2). С. 19–28.
7. Глушкова Т.С. Туристична політика як складова соціально-економічної політики

держави у депресивному регіоні. Географія Рівненщини та суміжних областей. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю створення кафедри географії і туризму у Міжнародному економіко-гуманітарному університеті імені академіка Степана Дем'янчука; м. Рівне, Україна, 3-4 квітня 2014 р. / Ред. кол.: А. С. Дем'янчук (голов. ред.) та ін. - Рівне: Червінко А. В., 2014. С.: 341–350.

8. Глушкова Т.С., Козлюк О.О. Формування нового регіонального туристичного продукту (на прикладі Рівненської області) *Актуальні проблеми та перспективи розвитку регіонів*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Рівне, 3 квітня 2020 року). МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука. Рівне: РВЦ МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2020. 162 с. ст.137-140

9. Гостюк В. І. Правові засади та механізм державного регулювання туристичної галузі України. Часопис Київського університету права. 2013. № 4. С. 168–173.

10. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу К.: Центр учбової літератури, 2007. 224 с.

11. Захарчук С.С. Фінансово-економічні проблеми функціонування туристичної галузі в Україні // Економіка. Управління. Інновації. 2016. №1. С.56-59.

12. Калько А. Д., Ярошенко О.В., Басюк Т. О., Сидорчук А.О. Геопросторовий аналіз розвитку індустрії засобів розміщення туристів у Рівненській області. Наук. зб. КНУ імені Тараса Шевченка «Географія та туризм». К. 2020. Вип. 56. С. 22–28.

13. Колєда Г.І. Реформування публічного управління сферою туризму на регіональному рівні в умовах децентралізації в Україні : дис. доктора філософії: 281. Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. Дніпро, 2021. 322 с.

14. Литвин О.В. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки» (м. Умань, 30 листопада 1 грудня 2017 р.) Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. С. 294–296.

15. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти): навч. посіб. К.: Альтерпрес, 2012. 436 с.

16. Матвієнко А. Державно-правове регулювання туристичної галузі в Україні: історичний аспект. Юридична Україна. 2014. № 2. С. 19–23.

17. Ніколайчук О.А. Оцінка дієвості національних моделей розвитку туризму в країнах центрально-східної Європи. Modern Economics. 2019. № 18. С. 114–123. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V18\(2019\)-18](https://doi.org/10.31521/modecon.V18(2019)-18)

18. Організація туризму: підручник. За ред. І.М. Писаревського. Х.: ХНАМГ, 2008. 541 с.

19. Охріменко А. Г. Туристичні кластери як перспективні напрями регіонального розвитку. Університетські наукові записки. 2013. № 1 (45). С. 495–500.

20. Пікулик О. Регіональні особливості розвитку туризму та туристичної політики в Чорногорії. Науковий вісник Східноєвропейського. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія Географічні науки. 3 (376), 2018. С. 107–113.

21. Проєкт програма розвитку туризму на території Липовецької територіальної громадина 2021-2025 роки. <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ZFJw9LNNmtAJ:lipovec.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/Turyzm.pdf&cd=10&hl=uk&ct=clnk&gl=ua>

22. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку [монографія]. За ред. З.С. Варналія. К.: Знання України, 2005. 498 с.

23. [Савіцька О. П.](#) Стратегія розвитку туристичної індустрії в Україні: регіональні аспекти / О. П. Савіцька, Н. В. Савіцька // [Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Проблеми економіки та управління](#). 2013. № 754. С. 68–74.

24. Семенов В.Ф. Кластерна політика в управлінні регіональним розвитком туризму / Вісник соціально-економічних досліджень. Зб. Наук. Праць.-Одеса ОДЕУ. 2010, № 40. С. 56–63.

25. Семенов В.Ф. Регіональний рекреаційний кластер у контексті структурної перебудови економіки регіону / В.Ф.Семенов, В.М. Мозгальова, І.В. Давиденко // Регіональна економіка № 3 (41), 2006. С.78–89.

26. Семенов В.Ф., Михайлюк О.Л., Олійник В.Д. Міжрегіональні диспропорції та регіональне зростання. Монографія // За ред.. В.Ф. Семенова.-Одеса: Атлант, 2011. 150с.

27. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком / Д.М. Стеченко. К: Вища школа, 2000. 222 с.
28. Тарангул Л.Л. Регіональна податкова політика: зміст і особливості її реалізації / Л.Л. Тарангул. К.: Фінанси України, 2000. 194 с. Територіальна, організація влади в Україні: статус і повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування / за заг. ред. А.П. Зайця, К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2002. 928 с.
29. Туризм як стимул розвитку громади. Черкаська обласна рада. <https://www.oblradack.gov.ua/turizm-yak-stimul-rozvitku-gromadi>
30. Шаблій О. Україна у сучасних геополітичних концепціях //Україна і глобальні процеси: географічний вимір. Київ - Луцьк, 2000. Т.1. С.68.
31. Шаров Ю. Стратегічне планування в муніципальному менеджменті: концептуальні аспекти: [монографія] / Ю. Шаров. Дніпропетровськ: Вид-во УАДУ, 2001. 302с.
32. Школа І.М. Менеджмент туристичної індустрії / за ред. проф. І.М. Школи. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2013. 662 с.
33. Яроменко О.В. Романів О.Я. Микулін М.М. Регіон як інвентивна туристична дестинація. Регіональні геоекологічні проблеми: сучасний стан та шляхи їх вирішення: Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Рівне, 20- 22 жовтня 2016 р.). Рівне, 2016. С. 142–145.
34. Яроменко О.В., Басюк Т.О, Бабей Т.В., Микулін М.М., Ринжук М.Б. Теоретико-методологічні засади вивчення санаторно-оздоровчої сфери регіону. Международная научная конференция. г. София (Болгария). Бъдещето въпроси от света на науката. Геология и география. 15-22 декабря 2016. С.63–65.
35. Яроменко О.В., Глушкова Т. С., Усачова Н.С. Развитие туристической дестинации на примере парка исторической реконструкции «Городище Оствица». Світовий та вітчизняний досвід функціонування туристичних дестинацій. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ, 30 жовтня 2020 р., м. Харків). Гол. ред.. К. Д. Гурова, ред. колегія. Олійник Н. Ю., Яковчук О. В. Харків: «Цифра-Принт», 2020. С. 23–25.
36. Яроменко О.В., Плечій І.М., Полюхович І.Г. Соціально-економічні проблеми регіону (на прикладі Рівненської області). Збірник тез виступів учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку вищої школи та економіки в XXI столітті», присвяченої 25-річчю Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука (11-12 жовтня). Рівне: РВЦ МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2018. С. 325–328.
37. Яроменко О.В., Токар О.І. Геопросторовий аналіз фестивальної діяльності як туристичного продукту Рівненської області Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід. Матеріали ювілейної X міжнародної наукової конференції. Львів, 2016. С. 447 – 451.

Інформаційні ресурси

1. Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація об'єднаних територіальних громад». URL: <https://hromady.org/22859-2/>
2. Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ). URL: <https://www.tourism.gov.ua/>
3. Закон України «Про туризм». Верховна Рада України; Закон від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80..>
4. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/base-law/grom-convers/elektronni-konsultatsiyi-z-gromadskistyuu/proekt-zakonu-ukrayiny-pro-osoblyvosti-stymulyvannya-regionalnogo-rozvytku/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
6. Туристичний портал департаменту туризму Рівненської області. URL: <https://jam.in.ua/ua/works/rivne-travel/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-4)	18
Змістовий модуль 2 (Теми 5-11)	42
Підсумковий контроль (екзамен)	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни